

EESTI SPORDI-LEHT

N° 14

26. 4. 1932.

Tolmetus ja tallitus
Tallinn, Mühriku 16, 33
Telefon 444-28 Postkast 70

Ilmub teisipäeviti

Hind 15 senti

13. aastakäik
Tellimise hind:
aastas 6 krooni, kuus 60 senti

Los Angeles meelitab...

Hiiglaslikke ehitusi ja modernimaid tehnilisi saavutusi troopika-päikesest kuumendatud Lõuna-Kalifornia rannikul.

Lõuna-Kalifornia rannikul, mitte kaugel Los-Angelesi kahemiljonilisest linnast keeb praegu kibe ettevalmistustöö juuli lõpp- ja augusti algpäevil asetleidvateks kümnendateks olümpiamängudeks. 125.000 pealtvaatajat mahutavate tribüünidega staadionil ja veel real eriväljadel peavad kohtama kõigi rahvuste parimad esindajad oma võimete mõõtmiseks. Ümmarguselt 2000 osavõtjat ootab Ameerika Los-Angelesi mängudele, ja kuusteistkümmend ööpäeva on reserveeritud võistlusteks mitmekesisematel spordialadel, nagu: kergejõustik, maadlus, poks, tennis, jalgpall, sõudmine, ujumine jne.

On ka arusaadav ameeriklastest, et nad oma ülesandele — olümpiamängude korraldamisele — õige suurejooneliselt suhtuvad. Nad annavad hiiglaslikke rahasumme välja ja loodavad veel rohkem neid tagasi saada. Ka ei ole neil muret halbade ilmade üle, sest välja arvatud november-detsember ei saja Kalifornias pea kunagi. Aga ei ole ka kerge kõigi maade sportlastel seal kliimaga kohaneda, vaid esmajoones peavad nad oskama oma seniseid igapäised eluharjumusi uutesse oludesse ümber istutada. Halastamatu kuumusega kiirgab siin päike maale, mille flora ja fauna täielist troopilist iseloomu kannab. Sellest ka arusaadav, miks juba ameeriklased ise tarvilikuks peavad oma atleetide võimalikult varajase kohalejõudmise

mängudeks, et need siis paremini kohapealsete oludega harjuksid.

Silmas pidades seda, et päevases ülikuumusest tingituna osa võistluste läbiviimist tahtmatult tuleb ööajale lükata, on staadion varustatud sarnase valgustuse sisseseadega, mis ka öötundidel täielist päeva valguse heledust võimaldab. Igal juhusel kalduv kõigi võistluste algus hilisemale pealelõunale. Lisaks kõigele on staadioni ujula varustatud peale valgustuse veel erilise kütte sisseseadega seks juhuseks, kui tuul ei peaks olema merelt, vaid Sierra Nevada külmadelt jääliugustikkudel.

Ka reklaam mängudeks on kõigi võimalikkude ja võimatute võtetega kruvitud väga suureks, et ka kõige kõrvalseivamates isikutes huvi piitsutada maailmarahvuste suurkohtamiseks. — Kahjuks pole „E. Spordilehel“ võimalik oma veergudel ära tuua kõiki fotosid staadioni valmistest ehitustest ja suurtest reklaamvõtetest, et kas või kahvatutki üldmuljet kõigest pakkuda. Aga õnnelikkudeks osutuvad need, kes pääsevad ihusilmaga Los-Angelesi kõike jälgima ja unistus selle võimaluse teostumisest on igati tasutav!

Ülal pildil Los-Angelesi valmiva staadioni peavärv ja selle esine. Kõrval pildidel Ameerika olümpialootusi: vasakul kuulitõukaja Brix, paremal keskmaadejooksja Ventzke.

Rohkem maakondadevahelisi kergejõustiku võistlusi!

Kergejõustiku üldarengule on need hädavajalikud.

Ükskõik millisel alal hakkavad viimasel ajal ikka rohkem ja rohkem üle maailma läbi lööma meeskondadevahelised kohtumised. On leitud, et sarnane võistluste vorm, kus teatud meeskond ühisel pingutamisel taotleb oma parimate võimete väljapanemisele, tuntavalt parema on korrast, kui ainult üksikud väljapaistvamad atleedid esivõistlustele ehk väljamaale sõidavad, et spetsialiseeritud alal auhindu hankida. Muidugi ka meeskonnas võisteldes ei jää üksiku parema sportlase tublidus silmapaari vahele, kuid siis ei jaga tema saavutuste edu mitte ainult tema ise ja ta kaugemad seljatagused, vaid terve esinev meeskond tunneb, et üksiku eduga on saavutatud tükki ildeesmärgist. Ja üksiku tubli esinemine niisutab siis ka teisi selle järeletegemisele. Nii on saavutatud kindlam ja pidevam side ja ühistunne rea sportlaste vahel ja tugevast ühistundest kerkivad vastavalt ka tehnilised tagajärjed. Rühmspordialadest

on meile kogu selle mõtte sisu selge, kuid aeg on laiendada sama ka neile spordialadele, kus vastane vastasega üksikult konkureerivad. Need alad oleksid peale maadluse, poksi ka kergejõustik jne.

Momendil huvitab meid kõige rohkem kergejõustik, kus võistlused lähemal ajal uue hooajaga lahti puhkevad. Onneks on meil siiski sagedasi meeskondadevahelisi võistlusi maakondadevahelisi, linnavõistlustena, interklubidena. Käesolevate ridade sihiks on aga propageerida maakondadevahelisi kohtumisi. Seni on neid kergejõustikus peetud vaid üksikuid ja üldarv väga napiks jäänud. Ja provintside oleksid need võistlused väga heaks kergejõustiku arendamise teeks ja ka masside juuretõmbamiseks. Meil ei ole küll maakondlisi sportjuhtivaid keskorganisatsioone, kuid organiseerimise alal võiks nende aset täita üksikud aktiivsemad seltsid ja ka agaramad sporditegelased. Praegused varahooajaeg-

sed kuud on parimaks ajaks organiseerimisele ja ettevalmistustöödeks, kus maakondade esindajad saaksid omavahel mõtteid mölgutada suvel plaanitsetavateks kohtumisteks: maakond contra maakond.

Suuremaks raskuseks sarnaste võistluste korraldamiseks on ainult majanduslik kitsikus. Meie pealtvaatajaskonna huviga neiks kohtumisteks ei saa veel hooberda, kuna kergejõustik ei oma veel tarvilisi kassamagneedi omadusi, nagu seda on jalgpallil. Sellepärast on heaks abinõuks ühendada kergejõustiku võistlusi mõne parema jalgpallimatshiga, mis üheaegselt pidamist leiaks. Teiseks võiks maakondadevahelised kohtumised esialgu piirduda rohkem lähemate naabritega, et siis huvi laiendamisel laiendada ka vastaste võrku. Kolmandaks ei peaks kohutama ka võimalikud juuremaksud, kuna sarnastest võistlustest saadav kasu kergejõustiku üldarengule teatud maakonnas suurem rahast on.

Loodame, et eriti provintsiseltsid ülalootud mõttest agaramalt kinni hakkavad, sest need võistlused võiksid neil asendada isegi osavõtu Eesti esivõistlustest, lisaks veel seal maakohas, kus pole võrsunud üleriiklise nivooga kergejõustiklasi. Kaaluge asja ja pange aegsasti EKRAVELiidus võistluste tähtpäevad kinni. Võistluste kava ei pruugiks suur olla ja kumbagi maakonda võiks esitada kaks meest järgmistel aladel: 100, 400, 1500 ja 5000 m. jooksud, kuul, ketas, oda, kaugus, kõrgus ja teivas. Kujd ka teatejooksud ei tohiks unustada, sest need on just kõige tõmbavamad.

Spordiäri

Resev-Resel

Tallinn, Toompüestee 19. Tel. 430-19

Soovitab omavalmistatud spordi- ja võimlemisabinõusid.

Kehaline kasvatus koolis.

Leo Kalmeti referaadi järele 3. kongressil.

(Algus eelmises numbris.)

3.

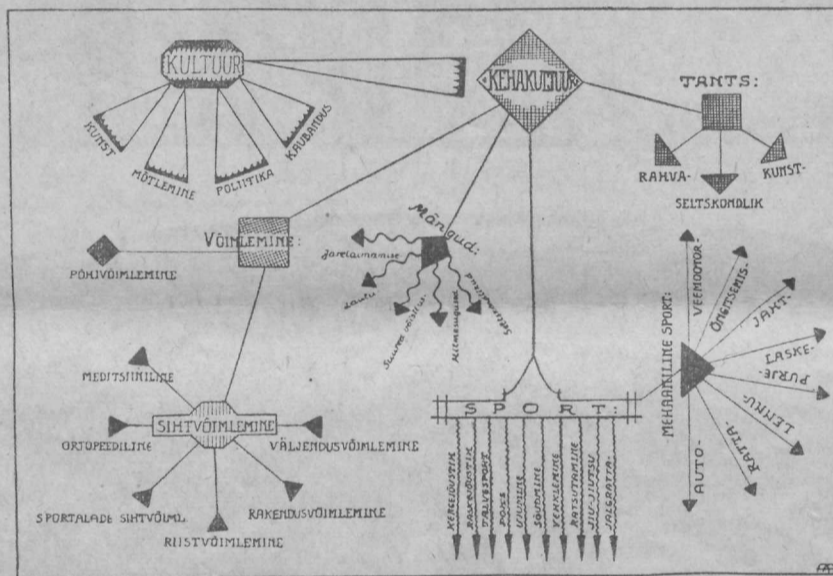
Sarnase olukorra parandamiseks pole aga ligi 14 aastase Eesti kooli püsimisel rohkem suudetud teha kui kaks ringkirja ja neljad täienduskursused algkooliõpetajale. Sealjuures on veel koguni üks ringkirjadest, mis räägib võimlemistunni ärajätmisest või asetamisest, vastolus kinnitatud õppekavaga, mis nõuab, et võimlemiseks määratud tunde tuleb kasutada igasugustes oludes kehaharjutusteks ja neid asetada ei tohi. Opepikas ei seisa ka poolt sõnagi sellest, kuidas korraldada 15-minutilisi kehalise kasvatus tunde.

On ka lausa kurioosum, et kuigi koolinõunikud oma aruannetes aastate jooksul räägivad maa-algkoolide kehalise kasvatuses raskest olukorrast, seminaares ja muus asutustes noori õpetajaid valmistatakse peamiselt ideaalsetes oludes töötamiseks. Seda suurem on siis nende saamatus ja raske kohanemine, astudes tegelikku tõesse koolide juure.

Püüdes koolinõunikute aruannetest 1923—31. aasta kohta koostada kehalise kasvatuses tasapinna hinnangu tabelit, näeme, et see on algkoolis (kaasa arvatud ka linna algkoolid) täiesti nõrk. Kuna nõunikud aruandis keskkoolis lahus ei hinda on see otsus järjekindlalt maksev ka keskkoolide kohta. Seda hinnangut tuleks küll ettevaatlikult võtta, sest nõunikkuude aruandeid läbi töötades leidub neis palju subjektiivsust ja isegi asjatundmatust, kusjuures suur osa nõunikke pole üldse kehalist kasvatus oma aruannetes puudutanud. Kuid arvesse võttes nõunikkuude korduvaid kurtimisi ja tähelepanu juhtimist otse lubamatule puudustele, ilma et ministeeriumis sellest järeldusi oleks tehtud, peab aga kindlalt ütleva, et korrapärase ja oludele kohastatud kooli kehalise kasvatuses asemel on meil valitsemas ainult kaos.

Kui välja võtta nõunikkuude aruannetest puudusi, mis puudutavad õpetajaskonna ettevalmistust, peab kõige pealt märkima ettevalmistatud õpetajate puudumist algkoolidele. Selle puudumine ongi väga kaaluvaks algkoolide kehalise kasvatuses mitterahuldavaks hindamisel. On suur tarvidus (siis seda juba kõigi koolitüüpide kohta) täienduskursuste järele.

Kui nüüd võtta arvesse kõiki ülalpool toodud rasked kehalise kasvatuses töötamise tingimusi, nagu: viletsad kooliruumid, võimlemisruumide ja abinõude puudumine, õpilaskonna nõrk tervisline tase ja meie oludele kohastatud võimlemise süsteemi ja meetodi puudumine, siis näeme, et sarnases praeguses kaoses töötamiseks on vaja õige tugevat ettevalmistust.

KEHAKULTUUR JA TEMA AVALDUSVORMID.

Skeemi välja töötanud Eesti Võimlemisõpetajate Seltsi teaduslik komisjon.

Seda aga ei võimaldata ja kehalist kasvatus püütakse alla suruda võimlemistundide arvu ja täienduskursuste toetussummade kärpimisega, ja lubamatute vastoludega õppekava ja ministeeriumi ringkirja vahel, siis ei tule lõpuks imestada, kui selle ajne õpetajaskonna tööhoogsus ja püüdlikkus kaasa kistakse sellesse mannetuses õhkkonda, kust ei ole loota ainultki elusadet ega edumeelset olukorrast väljarühkimist.

4.

Ära tuues ülalootud andmeid peame konstateerima, et kooli kehaline kasvatus pole iseseisvuse aja jooksul arenenud sarnase tempoga, nagu see vajalik oleks olnud. Ja siin oleks meie haridusjuhtide suuremaks ülesandeks astuda praeguse ebamäärase olukorra parandamisele. Tuleb kaotada ka praegu valitsev süsteemi lagedus ja kavakindlus, mis seisab kas või selleski, et kuski hakati instituudis ette valmistama kehalise kasvatus juhte, hiljem jälle kärbiti võimlemistundide arvu, et noortel eriteadlastel pole kuhugi minna.

Kõige pealt peame arusaamisele jõudma, et tunnustaksime kehalisele kasvatus koolis väärtuslikult. Koos sellega peame sihiks võtma, et jõuda niikaugele, et igapäev oleks koolis üks tund kehalist kasvatus. Esialgu restaureeritagu vähemalt kehaline kasvatus kahele tunnile nädalas ja seal, kus olud lubavad, võimaldada ka kolm tundi või vähemalt pealelõunast mängutundi.

See pole mitte selle aine õpetaja tahe oma ainet suurendada ja tunnikava koormata, vaid tunnikava

korraldamine, et kehalise kasvatuses seada tasakaal õpilase pinnevale vaimsele tööle. Võtkem eskuju teistelt kultuurriikidelt.

Maakoolide kehalises kasvatuses tuleb ebamäärasus kaotada. Tuleb juhtnõore anda ka, kuidas kasutada lubatud 15-minutilisi võimlemistunde. Kuna koolinõunikkuude töenduste järele viimaseaja seminaride õpetajad varematest õpetajatest edukamalt töötavad, mis muidugi tingitud kehalise kasvatuses meetodite üle ilma väga kiire sammude erinemisest, tuleb õpetajaid järjekindlalt kursustega instrueerida. Samuti tuleb neid kursustega täiendada ja olude kohaselt töötama õpetada. Täni on kursuste küsimus jäetud õpetajate eneste algatuseks, kuna nende kisedava tarviduse peale vaatamata Hasmoin ja kultuurinõukogu on kustutanud tarvilikud toetussummad.

Võimlate puudusest tuleb plaanikindlusega üle saada. Omavalitsused peaksid oma elarvetes teatava aja jooksul summasid koguma nende ehitamiseks. Näit. Tallinna linnavalitsuses puudub ses suhtes plaanimajandus: koolide eest teistele võimlatele makstud üüridest oleks 10 aastaga linnal omal võimla olnud. Võimlate tarve on ikka suur ja sellepärast tuleb ka uute koolimajade ehitamisel silmas pidada, et suurem ruum neis ehitatakse ikka võimlaks ja mitte aktusesaaliks. Viimaseid lähed koolitöös vähem vaja kui võimlat.

Konarlike kooliarstliku järelvalve ravimiseks tuleks kindlam kontakt luua kooli arstikonna ja kehaliskasvataskonna vahel ning kooliarstidele

korraldada moodsa kehalise kasvatuses tutvumiseks kursused.

Lõpuks peab ühe suure puudusena veel kord märkima asjatundliku keskkorralduse puudumist. Selle tõttu pole seni suudetud ka lahendada meie olude kohase kindla ühise süsteemi küsimust. Kuna keh. kasv. instiitundi lennu tõttu meil eriteadlasti küllaldaselt, võiks mõelda ka algkooli kehalise kasvatuses tõstmisele nende kaudu.

Kuna meie koolinõunikud enamuses küllaldaselt teadlikud pole moodsa kehalise kasvatuses nõuetest, oleks vaja ka nende seas selgitustööd teha. Et kehaline kasvatus erineb kooli teistest kasvatus aladest, oleks tarvilik iga koolivalitsuse juure määrata vilunud eriteadlastis aundõunik, nagu seda Rootsist praktikereitakse ja mis mingisuguseid majanduslikke raskusi ei tee.

5.

Peetud referaadi ja sellele järgnevat läbirääkimiste alusel võttis kolmas kongress vastu rida otsuseid, mis kongressi üldresolutsioonis liideti alljärgnevalt B. osasse. Sellele järgnev C osa käsitleb kehalises kasvatuses nii koolis kui väljaspool seda puutuvate otsuste elluviimist.

B. Kongress tunnustab rahva kehalise kasvatuses ja tervishoiu seisukorra tõstmiseks kehalise kasvatuses koolides üheks tähtsamaks kasvatuslikuks alaks.

1. Kooli kehalise kasvatuses sihikindlaks korraldamiseks tuleb moodustada haridus- ja sotsiaalministeeriumi juure eriteadlastest koosnev koolide kehalise kasvatus nõukogu. Ühenduses sellega võetagu kaalumi-kehalise kasvatuses aundõnikkuude võrgu loomine koolivalitsuste juure.

2. Tuleb seada eesmärgiks, et koolides korraldatakse kehalise kasvatuses õpetust igal õppepäeval keskmiselt üks tund.

Selleks tulevad eestkätt määrata kindlaks kehalise kasvatuses minimaalsed nõuded, s. o. kehalist kasvatuses peab olema kõigi koolitüüpide igas klassis vähemalt 2 tundi nädalas. Koolidele antagu õigus, kus olud seda võimaldavad, võtta kava veel kolmas tund, tarbekorral väljaspool tunnikava pealelõunase mängutunnina.

3. Võttes arvesse kehalise kasvatuses meetodite kiiret arenemist, tuleks haridus- ja sotsiaalministeeriumil õpetajaskonna teadmiste värskendamiseks korraldada järjekindlalt kursuseid, pidades silmas eriti maa-algkooli nõudeid.

4. Uute koolimajade ehitamisel tuleb neis kohandada suurem ruum (saal) eestkätt võimlaks.

Kilde Pariisis.

Nurmi saatus. Kas olümpiamängude nurjumine? Monsieur Jeff Dickson. Sonja Henie — pariislaste lemmik. Prantsuse elukuiseline jalgpall. — Georges Carpentier »come back«.

Prantsuse spordijuhtide püüd on Pariisi teha sportlikuks tsentriks tervele ilmale, nagu ta seda on praegu majanduslikult ja poliitiliselt. Siit peavad juhtnöörid välja minema igasse ilmakaarde ja peavad kaitsma puhas amatörsporti. Ladoumégue, nende rahvuslik pailaps, oli esimene, kelle nad sportliku au kaitseks ohverdasid. Kui nüüd tuli sõnum Nurmist, keda tabas Berliinis Ladoumégue sarnane saatus, siis ei löönud see mitte põrmugi pariislasi närveerima. Nurmi elukutseliseks tunnistamise sõnumile ütlevad pariislased: „Kui meie onverdasime oma Julesi, miks siis soomlased ei või ohverdada Paavo“.

Kuid paljud sporditegelased nõuavad, et saagu nüüd selged piirid amatörsismi ja professionalismi vahel. Tabagu Peltzeri, Osborni j. t. samane karm otsus, armu ei pruugi anda kellelegi.

Viimastel päevades on mitmes spordiajakirjas ja eriti spordikuluuaries sõnum levinenud, et Los Angelesi olümpiamängud nurjuvad. Mitme isamaalikud sporditegelased on Prantsusmaa olümpiamängude osavõtu vastu ja sõnavad: „Ladouméguita ei ole Prantsusmaal mõtet neist osa võtta.“ Siis tuleb jällegi sõnum, et Soome ei võta osa Nurmista ja lõpuks teatavad veel Hollandi, Schweitsi, Kanada ja Inglise, et ei võtvat samuti osa. Kui need sõnumid vastavad tõele, siis võib konstateerida, et olümpiamängud Kalifornias tublisti nurjuvad.

Kes ei tunne Pariisis ja L. Euroopa spordiilmast monsieurit Jeff Dicksoni? Minge ainult Palais des Sportsi ja sealt võite teie leida selle elavaloomulise vanahärra, kes unistab monopoli spordi üle oma kätte saada.

Praegu ei mõdu Pariisis ühtki rusikamatshi, kus ei ole Jeff Dickson tegev olnud. Kuid temal on üks suur viiga, et ta tahab kõik spordisuurused elukutselisteks teha. Võib olla on ta Tildeni juures süüdi ja võib olla, et ta ahvatleb juba Cocheti, et siis näha Pariisis Tilden-Gocheti suurmatshi? Kuid Dickson ei murra pead mitte ükski selle üle, vaid temal on tegemist praegu Prantsuse noorele elukutselisele jalgpallile jalge alla panemisega.

Temale on teada, et Inglismaal on enamjagu jalgpalliklube kriisi mõju all, Prantsusmaal — Pariisis aga raha küll. Alles hiljutine võistlus Arsenal (Inglise) ja Racing Clube de France vahel andis 350.000 franki

5. Tuleb koostada eriti maakoolidele vastav kehalise kasvatus kava.

6. Et iga õpilane võiks saada vastavat kehalist kasvatust, tulevad korraldada erirühmad haiglastele ja defektiivsetele õpilastele.

7. Tuleb panna maksma tihedam koostöö kehalise kasvatus alal kooli arstikonna, koolinõunikude ja õpetajate vahel. Selleks tuleks korraldada moodsa kehalise kasvatus tutvunemise kursuseid ka kooliarstidele ja koolinõunikudele.

8. Kehakasvatustöö edukamaks läbiviimiseks koolides tuleb anda kehvatematele õpilastele koolides toitu ja võimlemiseks vajalik varustus.

9. Kuna enamikul algkoolidest ei ole võimlemiseks kohaseid ruume, tuleb püüda eriti seal, kus puuduvad täielikult vastavad ruumid, korraldada võimlemist võimalikult vabas õhus, milleks tuleb koostada kava kehaliseks kasvatus vabas õhus, mida võiks teostada kogu õppeaasta kestel.

C. Kongress avaldab soovi, et kongressil vastuvõetud otsuste elluviimise algatuse võtaks oma peale kehakultuuri sihtkapitali valitsus.

sissetulekut. Nüüd mõtleb Dickson miks mitte asetada Pariisis mõnda kuulsat Inglise klubi ühe Prantsuse professionaalklubiga, mis pakuks siis suuremat konkurentsi.

Kui kaugele ta jõuab, üks seda näitab lähem tulevik.

Sonja Henie, charmantne norralanna, ei tunne ennast kuski nii kodus olemas kui Pariisis ja pariislased rõõmustavad hüüdes „Sonja muutub pariislannaks“. „Äga miks siis mitte pariislannaks muutuda, kui

ma olen nende lemmik“, vastab Sonja. Tema senised etteastumised Palais des Sportsis, kus ta oli kui nõiduslik virtuoos, ta riietus ja ta olek — need meeldisid mitmekümnetuhandilisele pealtvaatajaskonnale.

Sonja armastab tantsida, ta on alaliselt seal, kus on mõni parim Dancing-soiree. Ilmakuulus orkestrijuht Jack Hylton, aru saades jumaliku Sonja nõrkust tantsu vastu, on pühendanud isegi Sonjale eritüki, mis kannab loomulikult pealkirja „Sonja“. Kevade tulekul liugles Sonja veel

mõned korrad Palais des Sports'is. Talisport on läbi. Sonja läks puhkusele, üle minnes autospordile, et oodata jälle uut hooaega, mil astuda teda jumaldava publiku ette.

PAAVO NURMI, kellest jälle maailm räägib.

SÄDEMEID } laias maailmast.

Jess Willard vaestunud!

Kuski ei sünni langemine kuulsuse ja edu kõrgustest nii peadpööritava kiirusega kui spordis ja siin omab poks oma sagedaste juhustega kõige kurvema rekordi.

Nii kuulub New-Yorgist, et Jess Willard õige vaestunud on. Sealjuures oli see Jack Dempsey eelkäija omal ajal suurimaid kuulsusi raskekaalu maailmameistrite ringis ja teenis oma heavormi ajal hiiglaslikke summasid poksiõnneil.

Neil päevil seisis Jess Willard kohlutalua ees vastust andmas 106-dollarilise võla üle. Ta võis aga kohtunikule näidata ainult kahte senti, mis ka kujutas kogu ta varandust. Kohutuniku järelepärimistele teatas ta, et tapamaja, kus ta elukutseliselt amets, kuulub tema õemehele. Ise on ta kõik kaotanud, ka ta maja on hüpoteekidega koormatud, ja kõiges selles on süüdi ainult nüüdsed kriisipäevad.

Ja see on kahtlemata õige, mida Jess Willard rääkis, sest teda ei peeta petiseks, vaid ta oli üks hoolisamaid ja kokkuhoidlikuid mehi, kes ka oma poksi heateenistuse päevil ei unustanud oma elukutselist ametit tapamajas.

Väike sportauto ületas ametlikud eeskirjad.

Donaul on väike linnakene Leipzig. Linnakesel on sillakene, mille targaks omaduseks on see, et ta kõigile sõidukitele ülesõiduks suletud.

Ühel päeval sõitis silla juure ahtakene sportauto selge sooviga üle vuriseda. Aga seadusesilm-sillavaht esitas ametliku eeskirjutise, ja igasugused selgitused, et väike auto-kene kaugelgi suuteline pole sarnast soliidset silda sisse rõhuda, ei kõigutanud meest oma arvamusele püüsimast.

Autoomanikul ei puudunud aga leidlikkus. Veerandtunni möödudes ilmus silla juure kaksteistkümmend tugevast meest, haaras auto õlgadele ja moodustas suurepärase triumfmarssi sillal, millest ei tohtinud üle sõita. Silla lõpul asetasiid mehed auto jälle

ettevaatlikult teele, puhastasid käed ja pidid siis tunnustama sillavahti pikka imestunud nägu, kes täis üllatust andud eeskirjutiste tõlgitsemisele pidulikule triumfikäigule järgnenud oli.

Uhe suure järelduse tõi aga autoomaniku leidlikkus siiski: nüüd on sild igasuguseks temal liiklemiseks täiesti vaba.

Makkabiaad — juutide olümpiamängud.

Mõned head aastad on möödunud Palestiinas asutatud juudiriigist. Nüüd on uue vabariigi valitsus koguni nii kaugele jõudnud, et tulid pidamisele esimesed olümpiamängud ainult juutidele. Need leidsid aset Tel-Avisis ja kannavad Süüria kuninga Antion II (2. aastasajal p. Kr.) hirmuvalitsuse vastu üles astunud juudi kangelaste mälestamiseks nime — m a k k a b i a a d.

Väikese linna kohta kohutava pealtvaatajahulga — 35000 inimese — ees defileeris esimesel päeval 27 riigist esindatuna nelituhat sportlast.

Ametlikul avamisel peeti ka bankett, kus viibis ligi 5000 inimest (!). Mängude algataja „Makkabi“ klubi auks oli terve linn lipuehtes. Lõpupäeval viibis võistlustel ka Inglise asekuningas, kes muuseas teatejooksudele oli välja pannud karika.

Võistlustel olid võidukad peamiselt Ameerika juudid. Lühikesed maad võitis Sibill Koff New-Yorgist. Tagajärjed keskpärased. Teistest ameeriklastest omandasid esikohad kõrguses Feigan ja Hinsburg, vastavalt 1.80 ja 1.70. Egiptusest Sold Muhammed võitis 5000 mtr. Sakslased olid võidukad võrkpallis ja hokis, kuna inglased domineerisid tennisel.

„E. Spordileht“

kaks korda nädalas!

Lähemalt järgm. numbris.

OVOMALTINE

on ekstrakt, mis sisaldab kõik linnakse, piima, muna ja kakao väärtuslikumad ollused kergelt seeditaval kujul. Mis tähendus sellel on sportlasele, ei vaja vist erilist seletamist.

Saadaval kõikides apteekides ja rohu kauplustes.

Pealadu: A/S „Ephag“
Tallinn: Harju tän. 41 ja
Narva mnt. 42
Tartu: Kompanii 1

D' A. WANDER A. G. BERN, SCHWEIZ

OVOMALTINE tõrwendab ka Teid!

Pühapäev möödus murdmaajooksude tähe all.

Eesti esivõistlused murdmaajooksus.

Meistriteks Martin Prost ja Otto Valdner.

Pühapäeval toimus Tartus jooksjate rünnak Eesti murdmaameistri tiitlile. Läänudaastased meistrid kaitsesid väarikalt oma kohti. Osavõitjaid — 21: A kl. — 6, B kl. — 15, kokku 9 organisatsioonist. Ilm võistlusteks vilu ja tuuline. Jooksu algus ja lõpp Narva maantee alul, Raadi kruusaaugu juures.

Kell 12 algas B kl. jooks. Pöördepunkt Vahi koolimaja ees. Konkurentid äärmiselt tugevad. — Nimekamajast jooksjais „põlesid“ mitmed läbi, seavastu üllatasid nooremad. Võidab läinud aasta meister tartlane Valdner, kellele kõva konkurentsi tegi seltsikaaslane Malleus. Kolmandana jõudis lõppu Tartumaalt — Perv. Üllatuse valmistas algaja jooksja Ahven, tulles neljandaks. — Jooksu lõpetas — 12.

Kohe peale B klassi jooksu sooritamist algas A klassi 8 kilomeetrit. — Vanast generatsioonist osa võtmas kedagi. Tartlasest maratonlane Laas ja Koidu ei startinud. Jooksis kuus meest. Vanameister

Prostile tegi Paide lootustäratav jooksja Lugus kõva konkurentsi, olles pöördepunktis Tallinna maanteel Võmmiku talu juures isegi Prostist ees. Kolmandaks platseerus „luterlane“ Tomingas, jättes tartlase Pulga seljataha. Tallinna meister Kaalep pidi leppima viienda kohaga, kuna üks paljudest Laasidest rahuldus viimane olla.

Tehnilised tulemused:

A klass:	
1. Prost, Tallinna Sport	30:45,5
2. Lugus, Paide Järvapojad	31:08,0
3. Tomingas, Lutheri NMKÜ	31:21,9
4. Pulk, Tartu Kalev	32:06,0
5. Kaalep, Tall. Kalev	32:55,2
6. Laas, Arn., Tartu Kalev	

B klass:	
1. Valdner, Tartu Kalev	19:25,2
2. Malleus, sama	19:28,0
3. Perv, Mäksa Koit	20:00,8
4. Ahven, Tartu Kalev	
5. Kirbits, Petseri Sp. Selts	
6. Jakossov, sama.	

B klassis tuli meistermeeskonnaks Tartu Kalevi meeskond 7 punktiga.

Viljandi ümberjärve jooks.

Viljandi staadion jääb viiendat aastat soõti.

Pühapäev 24. apr. korraldas Noorsepade Spordiklubi Viljandis maakonna murdmaajooksu esivõistlused traditsioonilise ümberjärve jooksuna. Ilusa ilma ja veerandsaja osavõtjaga möödus võistlus õnnestunumalt, kui endistel aastatel. Osavõitjaid oli lõviosa kaitsevääst — 22 ja 2 meest korraldavast klubist. Läänudaastane meister Kuldkepp ei viibi praegu Viljandis ja seetõttu loodeti kindlaks

võitjaks Joh. Ergi, kuid uus tundmatu suurus kaitsevääst tuli ja võitis. Ergi ebaõnnestumine seisis selles, et ta jooksis liiga pehmet maad mööda, kuna Rosenblatt valis eemalt ringi jookstes põlluaarse raja. Jõurikkalt lõpetas Rosenblatt esimesena, kellel see jooks muuseas esimene oli. Aeg 47.11 on jooksu uus rekord. 2. Joh. Erg (Ns. Spordiklubi) 49.10 m. 3. Joh. Puis (V gr.) 39.35 m. 4. A. Kull (Sakala pat.) 50.37 m. 5. Kruusmann (V gr.) 51.10 m. 6. E. Kalman (Ns. Sp. kl.) 51.02 min. Maa pikkus oli 12 km. Samal päeval pidas ka Maak. Poegl. gümn. Spordijuhing kooli esivõistlusi murdmaas. Starditi 5 km. linnast väljas ja finiši jõudsid võistlejad iga ilma kaare poolt, sest tee valik oli kõigile vaba. Onnestunud teevaliku tõttu võitis Hugo Seepa 21 m. 2. Riisenberg — 21.02 m.

Tuleval pühapäeval peetakse suurpropaganda teatejooks läbi linna ja jüripäeval kaitsevääst tõrvikutega jooks.

Üle 300 jooksja Tallinna murdmaadel.

Iga aasta on Tallinna garnisoni murdmaa esivõistlused kõige massiivikamad üle Eesti olnud. Ka pühapäevaseks jooksuks startis üle kolmesaja mehe. Jooks algas Nõmmelt Mustamäe alt ja leidis finišilindi Falgi aias.

Varsti peale jooksu algust moodustas vedajate grupi järgmine viis meest: Kiil, Pärn, Prööm, Kleitsman ja Veske. Põnevas omavahelises heitluses õnnestus Kiilil lõpuks teistest lahti rebeneda ja umbes tuhandepeapealise pealtvaatajaskonna ees 50 meetrilise edumaaga võita.

Tehnilised tagajärjed: 1. Kiil, side-

pataljon 23.25. 2. Prööm, sõjakool 23.37. 3. Pärn, sõjakool 23.57. 4. Veske, 10. üks. pat. 23.51. 5. Kleitsman, sõjakool 24.15. 6. Liivak, allohv. kool. 7. Mikkelson, sidepat. 8. Saalits, skautspataljon. 9. Tosso, sidep. 10. Asi, sidep.

Samas lõppenud, kuid veidi lühemast punktist (Rahumäel) väljunud politseinikkude murdmaajooksuks tuli Läll 21:07,8 ja kolmandaks su võitis Püss, ajaga 20:08,6. Tei-Villo 23,35,0. B klassis tulid kohtadele I Pähka 21:26,3. 2. Laubert 21:23,0. 3. Suuk 22:02,4. Viimasel jooksul startis 15 meest.

Propogandajooks Tallinna tänavatel.

Propogandajooks Tallinna tänavatel korraldatakse 8. mail. Jooks läheb läbi linna umbes 4 km. pikkusega. Osa võtavad spordiseitside, kaitsevääst- ja -liidu kui ka politsei esindajad. Jooksule on oodata 300

meest. Esimese 50 hulka kohtadele tulnud jooksjate järele arvestatakse jooksu üldvõitja organisatsioon.

Jooks kujuneb tänavuseks suurmaks.

Maailmarekord kuulitõukes.

Möödunud hooajal juba 16 meetrisse küülninud tsehh Doudal õnnestus pühapäeval kustutada sakslase Hirschfeldti rekordi küünia, seades uueks margiks 16.05. Treeningul olavat Douda koguni 16:28(!) näitanud.

End. Tallinna Võitleja karikas uuesti mängu.

End. Tall. Võitleja juhtivtegelased on otsustanud uuesti mängu panna väikeseltside esimese karika, mille Võitleja aastal 1925—26. peale kolmekordset võitu jäädavalt omandas. Karikas asetatakse väljamängimisele 22. mail kavetatavale Tallinna noorseltside võlkturniirile. — Karikas kujutab hõbedast kannu, mille väärtust praegu võiks hinnata sajale kroonile.

Võlktorniiri korraldajaks on Kalevipoeg ja osavõtu ülesandmise tähtpäevaks 10. mai s. a.

Uruquai—Argentiina

maavõistlus lõppes Buenos-Airesis skandaalse kisklemise järele 3:3 (0:2).

Hollandi—Belgia 2:1.

Amsterdamsis schveitslase Ruoffi juhtimisel peetud maavõistlus andis Hollandile võidu Belgia üle 2:1 (1:0).

Ben Eastman, Ameerika fuuroririkkaim sprinter ja maailmarekordist.

Toomas Kivi:

SPORTLIKULT LÄBI EUROOPA.

2.

Kuidas meil ja kuidas mujal.

Lehed — Nurmi — olümpia.

Euroopas, nagu enamasti mujalgi maakeral, harrastavad mõlemast soost kodanikud inimliku innukusega loobisemist. Järgnev on võib-olla küll ehk natuke liigselt subjektiivne arvamine, kuid tundub siiski sinna poole, et Euroopa riikide kohta üldiselt ei ole kerge kujutella säärasst sõnakõlgaste kuhjamist, nagu see väga mitmeigi vaevatul ja vaevaga liikuvate keeltega kõnelejate poolt meil Eestis spordi alal paiga leidis viimati peetud üleriiklikul kehalise kasvatusse kongressil.

Räägitakse palju kokku, kas või maa ja taevast segamini — ning praktiliselt positiivne resultaat? Kahju küll, kuid pahatühti jääb see resultaat, mis kõige tähtsam, olematuks või paremal puhul liliputselt väikeseks. Siunatakse ja süüdistatakse laialt vehkides, kuid ei näidata abinõu (kas puudub lahkus näitamiseks või ei osata näidata?), mis kaotab puudused ja millega otsemalt on saavutatav uudne paremus.

Järjena juba paljuaastaselt ammu-aegsetele kallaletungidele nii öelda rikuti seekordki „Eesti Spordilehte“, millel praegu käes 13. aastakäik.

Kuidas, et oleks võrdlust, on lugu Euroopa muude riikide spordilehtedega? Toome andmeid, mis meie olude suhtes pakuvad järeldusi

kontraste. „La Gazzeta dello Sport“, Itaalia suurim spordileht 38. a. k., ilmub „päevalehena. Roosil paberil nagu Pariisi „L'Echo des Sports“, formaat suuruselt peaaegu võrdne „Päevalehe“ omale, tavaliselt 6-leheküljeline, üksiknumbri hinnaks 20 centesimot (4 senti). Sisu? Võtame ühe lunedi- s. o. esmaspäevase numbrist. Esiküljest kolmveerand ja peale selle veel üle kahe lehekülje jalgpallivõistluste kirjelduste ja arvustuste all. Ülejäänud 2 külge (üks külge kuulub kuulutuste mahutamiseks) on teadete alla muudel spordialadel peetud võistluste kohta. Ja martedi (teisipäevane) number? Veel kaks lehekülge kirjeldusi ja kommentare pühapäevastest jalgpallivõistlustest, kuna esmaspäevases lehes neile ei jätka küllaldaselt ruumi. Puudub kõik, mis oleks käsiraamatulikult õpetav — see, mida meie spordilehelt tihti tahetakse ja mida seal õige tihti ka leida.

Vaatame edasi. Teine liik: Pariisi „Le Miroir des Sports“ (Spordi peegel), 16-leheküljeline pildiajakiri „E. Spordilehe“ formaadis, 16-dest leheküljest tavaliselt 10 külge piltide all ja ülejäänud kuuel leheküljel võistluste kirjeldusi ühes sportliikude anektootidega ja kildudega. Pildid sügavtrükkis ja üksiknumbri hind see-

juures ainult 75 senti (ligi 12 s.).

Kõige olulisemaks järelduseks neist kahest näitest on „Eesti Spordilehe“ suhtes see, et meie spordileht on oma hinna poolest kallim, otse väga kallim, kui öelda peaaegu kättesaamatu. Mitte 15 ega ka 10 senti, vaid 5 senti on parajaks hinnaks „E. Spordilehe“ üksiknumbrist ta praegusel kujul. Vastuväide sellele hinnalandamise ettepanekule on selgesti teada: kust võtta raha, et tasuda kahju, mis tekkitab hinnalandamisest, kuna levik ometi niipea ei tõuse määradele, mis kataks sääraselt suure hinnaalandamise.

Päris kindel on, et meie spordiliikumine ei ole hästi kujutletav ilma oma eriajakirjata, pealegi kus „E. Spordileht“ juba 1920. a. saadik püsivalt on sammunud ja sammub kaasa tähtsa tegurina kogu meie kehalise kasvatusse liikumises. Kuid samuti kindel on ka see, et „E. Spl.“ tema kõrge hinnaga ja harvalt ilmudes ei pääse välja kiratsemisest, või vähemalt ei ole sellele kiratsemisele praeguses olukorras näha muudatust leviku tunduva suurenemise läbi.

On ju „parandus-ettepanekuid“. Kuid need võivad tunduda fantastilistena, nagu näiteks: „E. Spl.“ viia ajalehe formaadile, ilmumiseks üks

kord nädalas ja suvel kaks korda nädalas, üksiknumbri hinnaks seejuures 5 senti. Senisest rohkesti suurema kahju saamine on seejuures kindel. Selle kahju katmiseks võiks esitada veel „fantastilisemaid“ ettepanekuid. Nii on julgust väita, et 10.000 krooni kahe aastaga „matta“ „Eesti Spordilehte“ on meie spordiliikumise huvides kindlasti palju otstarbekohasem kui sama suur summa kulutada 3—5 sportlase saatmiseks Los Angelesi mängudele ka juhul, kui meile Los Angelesis oleks kindlustatud ühe kuld- ja ühe hõbedadali võitmine.

Mis aga puutub „Eesti Spordilehe“ sisu küsimusesse, siis on see, lubatagu öelda, võrdlemisi kõrvaline küsimus. Sest, kindel on, sisu laseb ja annab end valmistada täielikult euroopalikult tasemel meie oludeski.

Mõne roobasjoone tõmbamise järele Euroopa ja Eesti spordilehtede olukorras on käesoleva kirjutise teiseks punktiks professionalismi küsimus, mis huvialuseks mitte üksnes kogu spordi-Euroopale, vaid kogu spordi-maailmale. Euroopa avaliku arvamise seisukoht professionalismi küsimuses, mille rahvusvahelise kergetõustiku liidu juhatus Nurmi diskvalifitseerimisega tahtis ühe hoobiga „selgeks raiduda“, on peaaegu täiesti

English Cupi võitis Newcastle United.

Üksikute maavõistluste huvi ületav ja miljonid põnevuses hoides maailma suurim pallisündmus on seks aastaks jälle lahendatud: Inglise karika võitis Newcastle United Arsenali ees 2:1.

Arsenal alustas 1931/2 a. hooaega küll suure hallega, kus ei hoolitud kümnetest tuhandetest naeltest, mis läksid meeskonna täiendamisele ja uute mängijate hankimisele, et aga saavutada Inglise ajaloos harukordselt ette tulevat võitu: karikas ja liigameister. Arsenalil läkski libedalt, sest karikafinaalini rühi õnnestunult

ja liigavõistlustel olid kaotused harvad. Ja kuigi Arsenal veel finaalis favoriidiks oli, riisus ta suurpaistuse liigavõistluste lõpul ette tulnud rida kaotusi ja viike tabeli tagaplaanil seisvatega. Sellele seitsis veel kahe parema mängija väljalangemine vigastusest enne finaali ja... Arsenal kaotaski.

Suurfinaal peeti 23. skp. Wembley staadionil 90.000 pealtvaataja ees, kelle seas ka kuninglik abielupaar. Shoti karikafinaal Rangers-Kilmanrock lõppes Glasgowis 1:1 (0:1).

Pärnu ringvaade.

Poks suures hoos. Jüriöö-jooks läbi linna. Häid saavutusi rattasõidus.

Pärnu spordielu mitmekesisemaid päevi lavastus nädala lõpuosas. Tervise poksiklubi oli hoos jällegi laupäeval ja lavastas järjekorraliselt poksivõistluste rohkearvulise osavõtjaskonnaga. Esines rida lubavaid noori, kellest nimekamaid oli Matsi, Ehrstein ja Söber. Pärnu poksitase on näidanud suurt tõusutendentsi V. Volde juhatusel, kelle kursantidena

esineski enamus noori. Üllatuslik oli vanameistri Kulli kaotus noore Matsi poolraskekaalus.

Tagajärjed edasijõudnuile:
Kärbeskaal: 1. Tesnov, Tervis.
Kergekaal: 1. Laater, Tervis.
Kergekeskaal: 1. Jaanson, Sindi Kalju. 2. Kaupmann, Tervis.
Keskaal: 1. Haagel, S. Kalju. 2. Mikmann, Vaprus.

Poolraskekaal: 1. Matsi, Tervis.
Raskekaal: 1. A. Holm, Tervis.
Algajaile:
Sulgkaal: 1. Grant, Tervis.
Kergekaal: 1. Blumenfeldt, Tervis.
2. Aksel, Tervis. 3. Käärmann, Tervis.
Kergekeskaal: 1. Ehrstein, Tervis. 2. Söber, Tervis. 3. Saar, Vapr.
Keskaal: 1. Toots, Vaprus. 2. Kugavda, Tervis.

Laupäeva õhtul rullus jüri-öö jooks läbi linna tõrvikutega. Distant umbes 1,8 km. Võitja Ed. Madisson, politsei spordiring Edu. 2. Joh. Pulk, maleva. 3. J. Jürgen, maleva. 4. Joh. Tamm, maleva. 5. Th. Mälk, maleva.
Pühapäeval peeti rattavõistlusi 25 km. maleva spordiklubi korraldusel. Võitja A. Sommer — 57.26,0. 2. Tomson — 60.51,0. 3. Spielberg — 62.59,9. Osavõtjaid oli 7.

Austria—Ungari 8:2.

Austria näib jälle tõusvat kontinendi parimaks ja tagasi tõrjuvat sellelt kohalt Itaalia. Tema hiljutised ülekaalukad võidud ja võit ka Itaalia üle 2:1 on selgemaks tõenduseks. — Pühapäeval lõi ta jällegi kõrge tagajärjega Ungarit 8:2 (4:2).

TALLINN, Pikkt. 47
Tel. 444-22.

Miniatüürne sport-piljard

on meeldivamaks ja kombinatsioonirikkamaks ajaviiteks igas organisatsioonis ja kodus.

SPORT-PILJARD omab soolise välimuse ja on üles seatav igale lauale.

Peale selle ladus kõiksugu spordi abinõud.

ühtlane. Ja see on järgmine: Nurmil on süüdi, kuid ühtlasi on ta „patuoinas“, nii öelda märter, kes langenud ohvriks iganenud süsteemile. Nurmil ei ole „amatöörismi“ esimene ohver, vaid peale Ladoumegue'i diskvalifitseerimise järel teine. Kaks tähelepanuväärsemat atleeti, keda maailm iganes näinud, on nii öelda pidanud lunastama patud, mida enama jao riikide spordiliitude ja -ühingute juhid on talunud paljuid aastaid. Euroopa spordijuhtid on sattunud ummikusse, kust nad nüüd tahavad pääseda — kahe diskvalifitseerimisega.

Pärast maailmasõjaaegsete olude kohta võib öelda, et nad on erinevad, kuid mitte paremad ennemaailmasõjaaegsetest. Pärast maailmasõda asufi otsima sensatsiooni, eelmiste saavutuste ületamisi ja erakordseid sündmusi, mis kõik nihkusid järjest rohkem esiplaanile ja andsid elule tooni. Keskpärasusel puudus igasugune tõmbejõud ja võlu.

Mis tegid siis spordiseltsid, nii mujal Euroopas kui ka meil? Spordiharrastajatele tuli pakkuda midagi erakordset, haarati „tähtede“ järele, rebiti neid ühest võistlusest teise ja kõikjal need „tähed“ tõmbasid kokku masse, kes seltsidele, võistluste korraldajatele, tõid kokku raha.

Inimlikult on mõistetav ja seda mõistetakse meilgi, et mitte üksnes suursportlased, nagu Nurmil j. t., vaid meie oma paremadki sportlased on tahtnud ja tahavad saada osa sellest materiaalsest tagajärjekusest, mis on saavutatud ja saavutatakse nende võimete varal.

On teada, et Nurmil on oma esinemiste eest saanud suuri summasid, mis kuidagi ei ole kooskõlas amatöörismi määrustikuga. Suuri summasid

on Nurmile maksetud mitte üksnes kaugemate välismaa spordiseltside, vaid ka Poola, Eesti ja Läti omade poolt.

Seejuures on aga Nurmil esinemised seltsidele olnud suurteks tuluaallikateks. Saksamaal, näiteks, teatakse, et Stuttgarti spordiselts sai puhtakassuna Nurmil stardi läbi meie rahasärvestatult 15.000 kr. ümber ja Berliini suur Charlottenburgi spordiklubi ehitas Nurmil võistlustest saadud sissetulekuga suure tribüüni. Need on üksikud näited, mis juhivad tähelepanu sellele, et Nurmil esinemiste läbi on spordiühingud saanud suuremaid sissetulekuid spordi üldiseks arendamiseks.

Need näited ei pea olema vabanduseks tolikegsele olukorrale, vaid peavad juhtima tähelepanu veel sellele, et suurtele amatöörspordilastele tasu maksmine osuif võimalikuks kaasabiga ühingutelt ja seaduse järele valvajatelt, kuna need tasu maksimise suhtes siis pigistasiid kinni mõlemad silmad. Seepärast tundub õigluseluna, et maailma kaks parimat sportlast peavad lunastama vigu, mida need sportlased, seltsid, liidud ja spordijuhtid on teinud kõik ühiselt.

Kindlasti: puhas spordi idee ei ole ühendatav professionalismiga. Kuid sellejärele küsitakse: kas ei võiks siiski lubada mehele, kes nii palju aastaid järjestykkul olnud maakeral esimene jooksja, viimast osavõttu olümpiamängudest Los Angelesis? Soome kergejõustiku liit tahab Nurmil kaitsta mitte üksnes seepärast, et Paavo on maailma parim jooksja, vaid rohkem põhimõtte pärast, et „klaperjaht“ ei korraldataks ühele, nagu see nüüd Nurmil puhul näib olevat.

E. Idla lahkus

teadusliku sekretäri kohalt.

Kehakult. sihtkapitalivalitsus oli koos.

Eelarve tasakaalustati 10.000 kroonile.

22. aprillil oli Kehakultuuri Sihtkapitalivalitsus koos, et arutada oma jooksvaid asju.

Pikemaid vaieldusi tekitas teadusliku sekretäri koha täitmise küsimus. Eelmisel koosolekul otsustati inspektori koht kaotada ja tema asemele moodustada teadusliku sekretäri instituit. Ajutiseks sekretäriks valiti senine inspektor E. Idla. Koht kuulutati vakantseks 1. aprillist. Sellele kohale oli tulnud umbes pool tosinat sooviavaldust, muuseas ka seniselt inspektorilt. Peale pikki põhimõttelisi vaieldusi otsustas Sihtkapitalivalitsus senist teadusliku sekretäri kohuse täitjat E. Idlat mitte enam palgata, vaid makstes temale kolme kuu palk ja ülesandeks teha

asjaajamine üle anda 15. maiks. Juhatusel tehti ülesandeks esineda järgmisel koosolekul vastava kandidaadiga, kes võiks täita selle vastutusriikka koha. Kandidaadi valikuul jäeti juhatusel vabad käed.

Teised küsimused leidsid juba kiiremat lahendust.

Poolaasta eelarve võeti vastu Kr. 10.000.— suuruses, mis koosnes:

1. kursused ja koolid Kr. 2.600.—
2. kirjastused ja väljaanded 900.—
3. organisatsioonidele 4.400.—
4. asjaajamise kulud 2.100.—
Sihtkapitali alusvarast anti laenu Kuresaare ja Türi linnadele kumbalegi 2000 krooni spordiväljade ehitamiseks.
Koosolek kestis vaevalt 1½ tundi.

Tartu jalgrattaklubi asub retkele läbi Eesti.

Jalgrattasporti on Eestis vähe propageeritud ja sellepärast on tere tulnud Tartu jalgratturite juunis kavatses propageerimise ümber kodumaa. Vastavalt kokkuseatud kavaile asuvad tartlased teele 6. juuni varahommikul ja läbistavad oma retkel järgmised maakohad ja linnad: Tartu - Pataste - Torma - Mustvee - Lohusuu - Isaku - Kuremäe - Vasknarva - Temnitsa - Narva (8. juunil) - Narva-Jõesuu - Toila - Järva - Viru-Nigula - Rakvere (11. juunil) - Kadriina - Kuusalu - Jõeletme - Vao - Tallinn. Tallinna jõuavad nad 13. juuni õhtul ja jätkavad matka 15. juuni varahommikul sihiga:

Kohila - Rapla - Jakobõ - Nurme - Pärnu (16. juunil) - Mõisaküla - Halliste - Paistu - Viljandi (17. juunil) - Tännasilma - Vaibla - Puhja ja tagasi Tartus 19. juuni pealeõunal. Reike kogupikkus 758 km.

Oma sõitu kasutavad jalgratturid ka kodumaa kohtade ja linnadega tutvunemiseks, kuid samas peavad nad soovivatvaks, et läbistavates punktides nende läbisõidul jalgrattasporti propageerimiseks spordipäevi korraldataks. Jalgrattasõidu kavavõiksid aset leida võistlused 1. ja 2. klassile ühiselt, noortele alla 18 a., vanadele üle 35 a. ja naisetele.

Peaasi: kogu maailma spordirahvastele on tähtis, et amatöörismi küsimuses tehtaks „puhas laud“, s. o., et küsimus lahendataks õiglase ühtlusega.

Tähtsaks küsimuseks, mida paljud Euroopa riigid ega ka Eesti seni veel lõplikult ei ole otsustanud, on osavõtt Los Angelesi olümpiamängudest. Kas ja või ei — osa võtta või mitte? Kui ja — keda peaks siis Los Angelesi saatma? Nii arutatakse ja küsitakse Itaalias, Schveitsis, Austrias, meil ja mujal.

Üldisemalt maksvusel oleva vaatekoha järele tuleb võistlejate saatmisel Euroopast Los Angelesi silmas pidada kolme nõuet: 1) võistlejal peab olema väljajaateid tagajärjekusele, s. o. auhinnaile, 2) tal tuleb esindada oma maad ja 3) ta peab olümpiamängudel nii palju tähelepanekuid omandama, et neist oleks tulu võistlejale endale ja ta kaassportlastele kodumaa.

Kuid kõige enam arutatavaks küsimuseks on mitmes riigis, kas ei ole võimalik raha, mis kulub olümpiamängudest osavõtule, kasutada mõnel paremal ja tagajärjekamal viisil kui võistlejate saatmiseks maakerateisele poolele, Los Angelesi?

Eurooplased, kes Ameerika olusid tunnevad, juhivad tähelepanu sellele, et juba reisitõimimused on Euroopa võistlejatele ebasoodsad. Sõidu järele Euroopast New-Yorki, mis vältab 5 kuni 8 päeva, ootab Euroopa võistlejaid New-Yorgis ees Ameerika suvi, mis oma ilmastikuga hoopis teistlaadne Euroopa omast. New-Yorgist Los Angelesi on teed 6 päeva. See reis kujunevat Ameerika raudteede luksusest ja komfordist hoolimata su-

vel piinaks. Austria asjatundja krahv J. B. Gudenus, kes Ameerika olusid Euroopa sportlaste seisukohalt käinud uurimas, arvab, et Euroopa atleetidel kulub endi „jalule ajamiseks“ Los Angelesis mitte 14 päeva, vaid üks kuu. Kõik Euroopa atleedid, kes reisi mõjul ja ilmastikuga kohtumise tagajärjel ei taha kaotada oma väljajaateid edule, peaksid Kalifornias kohal olema kindlasti üks kuu enne mängude algust. Toodud asjaolud teevad osavõtu Los Angelesi mängudest eurooplastele veel raskemaks ja kulukamaks, kui seda siiani arvatud.

Mõistagi, et ka Eesti kohta on Los Angelesist osavõtu puhul maksavad eelpool toodud kolm nõuet olümpiaatleetide suhtes, kuid seejuures kerkib veel kord üles küsimus: kas Eestil üldse on mõtet suuri kulusid kandes saata võistlejaid Los Angelesi?

Osavõttu eemalejäämise poolt kõnelevad peale muu veel asjaolud, et järgmised olümpiamängud peetakse Berliinis, kuhu pääsemine meile raskust ei teeks ka suuremaarvulisema meeskonnaga, et siis niioelda võistlejate „olümpiaha“ leiaks kord „täielise rahulduse“. Kui maadlejaid siiski tahetakse Los Angelesi saata, siis ei ole unustada, et tuleval aastal peetakse maailma esivõistlused maadluses „kää-jala-juures“ — Helsingis. Maailmaeistrivõistlustes osavõtu võimaldamine on küllalt hea aseaine olümpiamängudest osavõtule, kuid Tallinnast Helsingisse sõit ei ole huvitavusest muidugi lähedaltki võrdne sõiduga Tallinnast Los Angelesi.

Spordikiri kevadisest Tartust.

Korol sööb kas kogu täituru vanad püksid või Hermi 400 mtr. rekordi. — Linnapea peaks Tartu ujujate au jalule seadma. — Evi Lukkin ja „Athena“ võluv kaunitar. Luts spordifilmi väntamas. — Voorimehed vanade roomlastena surmasõite tegemas. — „Pikk Petu“ Gailiti pähe ovatsioon loikamas. — „Pessa saate alati!“

Tartu kergejõustiku tuusad ja olümpialootused käivad juba eeltreeningut tegemas ning hauvad kurje mõtteid lüüa pealinna rängalt ja põhjalikult. Ning kalkuleeritakse:

Lühikeses maades lööb tallinlasi Rattus, see on igatahes kindel. Peale selle Laabenti Ets ühel sügisel intervjuul „Noolele“ andis mõista, et tema jalad on need, mis juba kõiki tüüdanud 11,0 eluküünla kustutavad. 400 meetris shõber Korol tegi tallinlasest Hermist küll läinud suvel nõrgema numbriga, kuid tänava Korol lubab ära süüa omad ja kogu täituru vanad püksid, kui Eesti ja Hermi rekord jääb ületamata. Keskmade meister Prostile sõõdetavat igasuguseid jõutoite ja eleksiire, mis mehest tegevast kunagi säärased imelooma, kes 1500 meetri tempoga läbi kahistab kas või 42 kilomeetrit. Hüpetes lubatakse jagada Tallinnaga auhinnad pooleks, kuid visketes trio Sule-Feldmann-Erikson lubavad näidata, et Emajõe Athen on ka üks tõsine sportlane. Nii, et Tallinnale tuleb ära teha, maksu mis maksab, ja kodulinna au jalule seada. „Internatsionaalsel“ Sulet olevat vallutanud juba säärane kodulinna patriotism, et Los Angelesis lubanud võidelda mitte sedavõrd Eesti kui Tartu au eest.

Veespordis Tartu ei taha kuidagi võtta jalgu alla, ehkki Emajõe laasad vood laskuvad otse läbi linna ja patriootiliste bürgermeistrite toetusel soetati siia isegi noobel ujula. Et Tartu au ikkagi jalule seada, plaanitsetakse, kas mitte panna nooruslik linnapea ujuma Võrtsjärvest Peipsini välja, nagu on moeks meie teistel linnapeadel sooritada pikki ujumismatku.

Muidu Tartus veespordi hooaeg on juba avatud, kuigi seda ainult rändmustlaste ja tormides karastunud lodjameeste poolt. Nii võib näha südapäeval sadamaümbruses kummalist pilti. Muskulatuurne ja sädelev mustlaspoiss heidab püksid jalast, särki seljast ja viskab end toreda haugihüppega savistesse lainetesse. Heik hiljem kerkib ta pruun turi jällegi veepinnale ning paari tõmbega on poiss kaldal. Lodjamehed jälgivad mõni päev neid kangeid mustlaspoisse ja siis, nagu seda teistil temperamentselt ja seiklusjännulistest venelastest uskudagi ei saa, tehti kihlvedu, et kogu see lodjameeste rügement teeb numbriga järele. Ja sumatigi pärmivabriku kohal üksteise järele vette. Kui siis veidi hiljem habemes pead veepinnale kerkisid, ka kas kogu Tartu varajaste suplejate „õh-õhist“. Pärastine punsh ja piiritus aga pidasid tervise vaol.

Adelmanni kärmas rusikas andis kogu Tartu enesetundele valusa hoobi ning kustutas Lukkini pea kohalt aupajste oreooli. Nüüd lehvib seal pilkane pimedus ning kostavad, mitte küll hulmused ja hammaste kiristamised, kuid mõnitused siiski. Ja, ja, vaene „Evi“! Kas selles pole mitte süüdi kohvik „Athena“ võluv kaunitar? Igatahes see ajalooline rusikahoop äratas tartlastes lätlasliku visaduse ja võidutahte. Tallinnale tuleb tasuda, see on nüüd selge. Võib olla tehtakse Tallinnale isegi ettepanek võistelda kõikidel olümpiaaladel — pealinna auime peale.

Filmimees Luts on tänava mõtelnud pisut ka sportlaskonnale ning lasknud Tootsi-filmi kangelasel Rüütli valmistada kehakultuur-filmi käsikirja. „Ranniku lastes“ — nii on teoksiloleva filmi nimi — hargneb küll ka tavaline filmidraama, kuid üldiselt siiski püütakse selles propageerida kehakultuuri. Arvatavasti teeb Luts võtteid ka jalgpalli-, ujumise- ja kergejõustiku võistlustelt, nagu seda nõuab käsikirja. Üldiselt teoksiloleval filmil on palju ühisjooni aastate eest nähtud filmiga „Tee jõule ja ilule“.

Omapäraselt aga propageerib kehakultuuri üks endiseid rekorditegijaid ja siidamete-vallutajaid, kes juba aastaid tegeleb ainult veel tõst-

misega. Nimelt õllekannude tõstmisega. To riukamees ilmus kesk südaõöse tunnil oma kaaslastega Barkalai platsi voorimeeste juure ja pidas nendele toreda kõne, et kui saamatud olevat nüüdsed voorimehed ja kuidas vanas Roomas tsirkustel võidu aeti. Kas nüüd selle kõne või mõne vedelama fakti mõjul voorimehed siis lubasid roomlastele mitte alla vanduda ja kupatasid paar korda ümber venepoodide ning Barkalai-platsi. Kui lõpuks kordnik sellele surmasõidule lõpu tegi, olid kaasasõitnud tudengid nagu peenardele istutatud kapsad üks ühes põosas, teine teisel tänavakividel.

„Pikk Petu“ on praegugi veel suur mees, selle sõna vaimlises mõttes. Kui ta hiljuti Riiat külastas, siis mõned läti boheemlased korraldasid talle suuri ovatsioone — Gailiti pähe. Petu võtnud kõiki neid lätlaste joo-vastuspuhanguid stoilise rahuga vastu, ainult autogrammi andmisel läinud süda rahutuks: äkki tembeldatakse veel allkirjavõltsijaks. Pannud siis ka paberile säärased professorliku „monogrammi“, et ükski jaunuskungs pettust pole taibanud.

Odamees ja salmissepp Schütz on kuri Antson ja kompaniile, et see kirjanikkude spordiseltsile enneaegset ja halvavat reklaami teeb. Kui üks Tallinna ajalehe kirjasatja omas õndsas teadmatuses Schützi läks intesviueerima, siis Schütz — tal oli parajasti käes mingi müraakas hammasratas — vaevu jõudis end tagasi hoida Vunderi „kangelasteosi“. Ja kui siis kirjasatja enese taga kähku ukse oli sulgenud, kõlas taas säärane „naturalistlik“ väljendis, et hõõgusid poisi kõrvad ja värises kogu Karlova linnaosa. Või meil kerge on kellelgi!

Kui älti rahvusmeeskond Tartust sauna sai, oli väike vahejuhtumine, mis näitab, milline sisu on mõnikord diplomaatlistel sõnadel. Gentleman ja alati galantne Martin oli pidanud lätlastele troostikõne, kõigiti ülistava ja diplomaatliku, avaldades lootust, et naabrid lähemini matil kokku puuduvad, sõprussidemeid kõvendavad jne. jne. Siis aga kõlanud kustki urkast jäme hää: „Pessa saate te kuradid alati!“ Kui lätlased olid küsinud, et mida see väljendus läti keeles kõneleb, siis oli mehele öeldud: „To mees avaldas sama arvamist mis härra Martinigi“. Pärast „Kolla“ Kasakov oli vihane, et selle tüseda lause autoriks peetud teda.

Kui vanaisad sportisid.

Kuna 3. keh. kasvatus kongressi üks otsustest nõuab rahvuslike jöumängude uurimisele võtmist, et neid kohandada moodsatele kehakavatusete nõuetele, pole vast huvitusest pilku heita alljärgnevatel ridadele. Ühtlasi selgub meie siis, et palju vanadest jöumängudest ongi juba kohandatud nüüdisaja oludele ja uud-susi raske leida.

Kultuuriline sport leidis tee külla alles viimasel aastakümnel. Varem harrastati, ja kohati harrastatakse praegu külavainudel kiige ääres või pulmades süütsi maadlust, vägikaikavedu, kivitõstmist ja võidujooksu. Kui säärastel spordipidudel oleks mõõdetud võimeid puudade ehk tollipulkadega, vast seisaks praegugi mõni Eesti tõsterekord tubli astme võrra kõrgemal. Nagu võime lugeda „Kalevipojast“, peeti juba muistest ajal võidupidusid. Pilluti kivi („Kelle käsi kaugemale kivi jaksas kihutada“), veeti vägikaigast („Vetevaimu tugev vemmäl võeti kätte vägikaikaks“) ja maadeldi („Vennad võtsid niudedesta kinni keha keskeelta kangust nõnda katsumaie: kumb saaks kumba kukutama“).

Võidujooksu harrastasid poistega koos ka naised. Ja vanemad inimesed kõnelevad, et sageligi naised olnud kiiremad kui raskest tööst kohmakaks jäänud poisid. Sest naiste kärmus oli vanasti üheks suuremaks

Poola suurjooksja **Kusocinsky**, kelle tähele Ladoumègue ja Nurmi diskvalifitseermislugude puhul eeldatakse heledamat lendu.

Kusocinski Nurmi rekordi jahil.

Kuulus poolakas Kusocinsky, kes sel talvel on erilisel harjutanud 5000 meetri vastu, et Nurmi rekordit purustada, sõidab Belgiasse ja võistleb seal seks otstarbeks Antwerpenis 19. juunil. Nurmi senine maailmarekord 5000 m. on 14: 28,2.

Schveits—Tsehhoslovakkia 5:1.

Viimaste maavõistluste kaotusest kibestunud schweitslaste suureks rõõmupäevaks kujunes maavõistlus tshehhidega Euroopa karikaringis Schweitsi „11“ mängis suure bravuuriga ja ületas vastased täielikult, vaatamata sellele, et viimased ei hoidunud isegi toorusest. 25.000 zurichlastest kodumaalaste juuresolekul vedasid schweitslased kogu mängu ja lõpetasid juba poolaja 3:0 oma kasuks. Alles seisul 4:0 suutis Tshehhi avavärvaga toime tulla, kuid mängulõpp kaldus uuesti Schweitsile, kus nende noor kesktormaja värvavaluses hunnikus külmaverellist 5:1 torkas. Kesktormaja Billeter oli noorimaid internatsionaale meeskonnas ja tema esinemisega jäi kodumaine spordikirjandus väga rahule. Teised värvavad meisterdasid sisetormajad Abegglen 2. ja Abegglen 3. kumbgi kahekordselt. Tshehhi avavärvava nimeks oli vä. Losel.

Üldpilti Euroopa karikale ei muutunud peetud matši palju ja praegune seis on (kasil on teine voor):

Austria	6	3	2	1	15:7	8
Itaalia	6	3	2	1	12:8	8
Ungari	5	1	3	1	13:10	5
Tshehhi	5	1	2	2	14:15	4
Schveits	6	1	1	4	12:26	3

Täielikum spordiäri Eestis

KAUBAMAJA

„SPORT“

Tallinn, S. Karja 18.

Kõnetr. 446-00

SOOVITAB SPORDIABINOUSID KOIGIL ALADEL.

Parimad Inglis tennisreketid

A/S. „UNION“ jalaõude osakond.

Hinnad väljaspool võistlust. NÕUDKE HINNAKIRJU.

hega, et võisteldi märkiviskamisega. Seega tabamisosavus oli tähtis.

Ujumissport eestlastel ei olnud eriliselt populaarne, ehkki näit. „Kalevipojas“ kõneldakse ujumisest üle Soome lahe. Võimalik, et rannikrattas harrastas pikki ujumisi.

Seevastu pole peaaegu külla, kus ei oleks harrastatud maadlust, vägikaikavedu ja kivitõstmist. Süütsimaadlust sarnanes palju praegusele Ameerika vabamaadlusele, milles võib vastast altpoolt võõd haarata ja jalga taha panna. Kirjanik Bornhöhe jutustab oma „Tasujas“ Vahurist, kes maadles karuga ja selle pärast pussiga tappis. Seda juhtumist ei saa pidada liialdusena, sest näit. Virumaal elab praegugi paar vanemat meest, kes palju aastaid tagasi paljaste kätega karu maha murdis. Sellest kõigest võib järeldada, et leidus jõumeht, kes praegu maadlusmatil seljatakse meie paremadki maadlajad. Eestis aga on olnud mehi, kes 10-puudase (160 kg.) jahukoti on tõstnud üles ja visanud üle pea selja taha. Nende ridade kirj. juhtus nägema aasta kaheksa eest Virumaal meest, kes kuuepangelise veetooabri tõstis suu juure ja sellest jõi. Pärast selgus, et toober veega kaalus ligi viis puuda. Et eestlastes on jõumehe verd, seda tõendavad endised ja mõned praegusedki eestlaste nimel seisvad tõsterekordid ja meie maadlajate (Lurichi, Jaago, Abergi j. t.) suur edu.

Visketes tarvitati peamiselt rusikasuurust kivi, harvemini juba västrat. Västrahede sarnanes enamvähem praegusaja odaheitel, ainult selle va-

Poks — parim sport?

Ta on seda küll, kui aga inimlikes piirides püsida.

Missugune sport arendab kõige-kõrgsemalt? Küsimus võib näida ime-likuna, kuid see ei takista sugugi seda aegajalt kuulmast. Mõnikord juhtub ka, et saab vastuse — olgugi see vastus missugune tahes. Igaüks jääb loomulikult oma arvamisele ja puudub just erapooletu otsus üheks ühtlaseks põhimõtteks.

Hiljuti tehti katset anda kindel vastus sellele küsimusele, kui üks inglise komisjon avaldas pikkade ja põhjalikkude uurimuste tulemused. Kuidas need uurimused toimetati, meie kahjuks ei tea, kuna saime nendest teada Taani kaudu. Ainuke, mis meie teame on, et komisjon oli nimetatud „The Army's Physical Training Staffi“ poolt, kes juhib spordilist kasvatust inglise sõjaväes, ja koosnes ainult eriteadlastest. Meie ei tea, kas tabelid koostati hindamiste põhjal, mis tehti läbirääkimis- laua taga peale studiumi väljal, ehk oli mõni teaduslik teravmeelne uurimus nende aluseks (inglased on va-rem kui sakslased, ehküll mitte sama energiaga, selle küsimuse juure asu- nud).

Teame ainult, et komisjoni tööde tulemused on koondatud ühte tabe- lisse, missuguse siin kõrval toome, välja arvatud osa harusid, milles meil ei tegutseda.

Mis tabelis eriti silmapaistev — on näilik heatahtlik spordiharude valik. Kõik, mis puutub talisporti, puudub loomulikult: inglased ei ole võima- lusi, nende harjutamiseks. Imelikum paistab see, et rahvasport, nagu jalg- ratas, vehklemine, ujumine j. m. puu- dub. Kuid sellel on ka oma lahendus.

	Tugevus	Osavus	Vastupidavus	Tähelepanu	Kontsentreerimine	Kiire arusaamine	Eneseohverdamine	Enesevalitsemine	Juht omadused	
Maksimum	10	10	10	10	10	12	12	12	15	101
Poks	9	10	10	10	10	12	7	12	8	88
Maadlus	8	8	10	8	10	10	7	12	8	82
Jalgpall	6	9	7	9	9	10	10	8	10	78
Pesapall	8	8	7	9	10	12	7	6	6	73
Käspall	8	10	5	10	10	12	6	6	6	73
Veepall	8	6	8	8	8	9	5	7	6	64
Sõudmine	10	6	10	8	10	5	5	5	5	64
Tennis	8	9	9	9	8	10	0	0	2	55
Jooks	6	6	10	4	8	5	6	0	5	50

Inglase kohta öeldakse: „tema tunneb ennast kodusena igal pool maakeral, kui tema saab visata, veeretada ehk jalaga liüa üht ümar- gust eset.“

Juba see seletab palju. Teiseks põhjuseks võib olla: inglasele tä- hendab sport lahutust ja esikohale seab tema mängu, võistluse kahe poo- le vahel. Võitlus mees mehe vastu, meeskond meeskonna vastu — ühe palli pärast, kuid inglane on rüütlil- lik. Tema rahuldub oma vastase võit- mise ja ei tegutseda karmimalt, kui tarvis, sest see võiks muidu spor- dist lõbutunnet rikkuda. Lõbutunne mõlematele pooltele!

Seda peab meele pidama, kui nende tabelite läbivaatamisele asuda.

Veel midagi peab olema selge: tabel on kokku seatud komisjoni poolt, kelle ülesandeks oli uurida,

missugused spordiharud on koha- semad Briti riigi sõdurite kasvatami- seks esimese järgu rahvaks. Viima- sed on palgatud ja teenivad teistel alustel, kui teistes maades sund- aega teenivates sõjavägedes. „Tom- misid“ kasutatakse kõige pealt poli- tisei ja mülitsa teenistuses, ja on neil hulk teisi ülesandeid täita, mis- sugused meil millalgi sõ- duri ülesandeks ei ole. „Tommid“ peavad olema absoluutselt mitme- külgsed.

Sellepärast ei või rääkida täie- likust erapooletusest nendes uuri- mustes, vaid nad äratavad üldist nuvi oma ulatusega.

Komisjon: on talitanud järgmiste juhtnõude kohaselt: seati üles ri- da kehalisi ja vajmlisi omadusi, mis- sugused väärt loeti inglise „Tom- mide“ harimiseks. Igaühe omaduse-

le seati üles teatud ideaalpunkt (maksimumpunkt), igaüks sõduri materjalilt nõutakse omaduste täht- susele vastavalt. Iga spordiharu hin- nati saadud punktide järgi ja lõ- puks arvati kokku kõi arvud lõpu- punktideks, missugune täitab vas- tava sportlase väärtust.

Nii kui näha, on poks esimesel kohal. See võib olla paneb imesta- ma erilist neid ringkonde, kes on põhimõtteliselt rusikasporti vas- tu. Kuid asjaolu selgub, kui tule- tate meele ülalvalgustatud inglise spordivaimu. Ja kas võiks nõus olla inglaste järele poksi esimesele ko- hale aseamisega?

Vaatame järele. Inglismaal poks kannab nime „the noble art of selfdefence“, kusjuures sõnal „noble“ ei ole seda kerget sarkasmi värvingut, missugune on tunda kohmakas rootsi tõlkes „ene- sekaitse suursugune kunst“. „Noble“ on parem tõlgituna: rüütlilik, halas- tav.

Kuid ei tohi unustada, et see oli Inglismaal, kus sisse seati poksi- kinnas, et ära hoida vigastusi pok- si kui spordi juures. Inglise arusa- mise järel ei ole spordimehlik liüa oma vastast liig kõvasti, et ta võistlusest välja langeks. Alguses oli inglise amatöörpoks ainult treening, kus esijoones oli tegemist vehkle- misega katega kaitstes.

Samal ajal võeti tarvitusele 16. sajandil florett kui treeningmõök, erilist paenduv, kuid nüri teraga ning ots varustatud nahaga kaetud nõõbiga (fioretto). Tänu sellele, ei olnud vehklemine enam hädaohtlik, sest tera paendus niipea kui tabas vastase keha, ja ei võinud temasse tungida. Täiendavalt vigastuste ära- hoidmisele seati sisse vateeritud soomusrõie kehakaitseks ja vehkle- mise peakate.

(Järgneb.)

JALGPALLI VAHEKOHTUNIK.

1.

Jalgpallisporti liikumine üle Eesti laieneb iga aastaga. Pole ühtegi maa- nurka, kus jalgpalli harrastamist ei leiaks.

Kuid õige jalgpallisporti harrasta- mine nõuab ka põhjalikku määruste tundmist ja õiget mängujuhtimist. Siin aga patustatakse väga raskelt ja sa- gedasti. Määruste tõlgitsemist toime- tatakse mitmet moodi ja sellest on ka tingitud, et meil ühele ja samale alale reageeritakse erinevalt. Mitte ainult vahekohtunikud ei eksi mää- ruste tõlgitsemisel, vaid enamuse meie mängijaid ei tunne kuigi palju jalg- palli määruseid.

Et pahest üle saada, selleks hak- havad ilmuma käesoleva numbriga järjekindlalt jalgpalli mängu juhtimise määrused ühes seletustega.

Neid seletused on ühtlasi Eesti jalgpalli liidu vahekohtunikudekogu ametlikud otsused, millest tuleb kinni pidada ja mille järele ka jalgpalli võistlusi juhtida.

A. MÄNGUVÄLI.

1. Mänguvälja omadused.

Maapind peab olema tasane aukudeta, kivi- ja klaaskildudeta; kõige parem — lühikese mu- ruga kaetud. Jämedateraline kruuspõhi on põhju- seks kriimustustele, ka kannatab pall selle all.

Vahekohtunik peab koos mõlema meeskonna esindajaga selgusele jõudma mänguvälja kõlblikkuse üle. On viimane mängimiseks kõlb- matu, ei või ka mäng aset leida.

Küsimused ja vastused:

1. Missugused peavad olema mänguvälja oma- dused?

Maapind peab olema tasane aukudeta, kivi- ja klaaskildudeta, kõige parem lühikese mu- ruga kaetud.

2. Millal ei tohi mäng aset leida?

Mäng ei tohi aset leida, kui mänguvälja sei- sukord on mängijatele ohtlik, s. t. aukudega, klaas- ja kivi kildudega.

3. Kes otsustab mänguvälja kõlblikkust?

Kas väli kõlblik või mitte, seda otsustab va- hekohtunik koos meeskondade esitajatega, kus enamuse otsus maksev.

4. Kas peab vahekohtunik mängu juhtima, kui ainult meeskondade esindajad leiavad välja män- gukõlblikkuna?

Ja. Keeldub aga vahekohtunik meeskondade ühise otsuse peale vaatamata mängu juhtima, fangeb tema karistuse alla.

2. Mänguvälja mõõdud.

Mänguväli on neljanurgeline, mille pikkus 119 mtr. ja laius 91 mtr. Ruumi puudusel võib väli olla 91×45,5. Pikkuse jooned nimetatakse küljjoonteks ja laiuse jooned väravajoonteks.

Rahvusvahelisel võistlusel peavad mänguvälja mõõdud olema: maksimaalne pikkus — 109,80 mtr, minimaalne 100,65 mtr. maksimaalne laius 73,20 mtr. ja minimaalne 64,50 mtr.

Küsimused ja vastused:

5. Missugused on mänguvälja eeskujulikud mõõdud?

Pikkus 105 ja laius 70 mtr.

6. Kui suur võib olla kõige väiksem mängu- väli?

Pikkus 91 ja laius 45,50 mtr.

7. Kuidas nimetame pikkuse ja laiuse jooni?

Pikkuse jooned — küljjoonteks, laiuse joo- ned — väravajoonteks.

3. Karistusruum.

16,47 meetert kumbaski väravapostist tõm- matakse perpendikulaarselt väravajoonele 16,47 mtr. pikkused jooned ja nende otsad ühenda- takse väravajoonele paralleelse joonega; nende joontega piiratud ruum on karistusruum.

Värava keskpunkti vastu 10,98 mtr. vära- vajoonest tehakse 11 mtr. karistuslöögi märk. Mõlemal väraval on oma karistusruum.

Küsimused ja vastused:

8. Missugused on karistusruumi mõõdud?

Pikkus 40,26 mtr. ja laius 16,47 mtr.

9. Kui karistusruumi jooned puuduvad män- guväljal ehk nõrgalt näha, mis siis teha?

Kui aeg lubab, siis nõuda, et jooned tõm- matakse.

On soovitatav aegsasti mänguväljale minna ja järele vaadata, kas kõik on kohas.

10. Kus asub 11 mtr. karistuslöögi märk?

11 mtr. karistuslöögi märk asub 10,98 mtr. kaugusel väravajoonest keskkohast.

4. Väravaruum.

5,49 mtr. kummagist värava postist tõmmata- kes perpendikulaarselt väravajoonele 5,49 mtr. pik- kused jooned ja nende otsad ühendatakse värava-

joonele paralleelse joonega; nende joontega pii- ratud ruum on väravaruum.

Mõlemal väraval on oma väravaruumid.

Küsimused ja vastused:

11. Missugused on väravaruumi mõõdud?

Pikkus 18,3 mtr. ja laius 5,49. mtr.

5. Mänguvälja märkimine.

Mänguvälja märgitakse piirjoontega. Jooni kumbaski otsas nimetatakse väravajoonteks, joo- ni kumbaski küljes — küljjoonteks. Küljjooned peavad olema tõmmatud täisnuruga all värava- joontele.

Keskjoon tõmmatakse risti üle mänguvälja ja peab jagama välja kaheks ühesuuruseks osaks, Mänguvälja keskpunkt märgitakse kohase mär- giga ja selle ümber tõmmatakse 9,15 mtr. pika raadiusega ring.

Küsimused ja vastused:

12. Missugused jooned peavad mänguväljal selgesti märgitud olema?

1. Küljjooned.

2. Keskjoon.

3. Väravajooned.

4. Karistusruum.

5. Väravaruum.

6. 11 mtr. karistuslöögi märk.

7. Alglöögi märk.

8. Alglöögi ring.

9. Nurgalöögi ring.

13. Missugused kohad peavad tingimata mär- gitud olema?

Mänguvälja ruum, karistusruum ja keskjoon.

14. Millise värviga ja millega peab mängu- välja märkima?

Saepuruga, kriidiga, lubjaga — värv pole tähtis, kuid soovitatav valge.

15. Kas peab väravapostide vahele joon mär- gitud olema?

Ilmtingimata ja väga selgesti.

16. Kui lai peab olema väravapostide vahe- line joon?

Joon peab olema väravapostide laiune, kuid mitte üle 12,5 sentimeetri s. o. laiem kui vä- ravapostid.

17. Kas võib mänguvälja V taolise kraaviga piirata?

Ei. Jalgpallivälja piirid ei tohi kraavitao- lised olla.

Bixi kuulitõukamise retsept.

Ameerika praegusaja parimaid kuulitõukajaid Harman Brix on täitsa juhuslikult selle ala harrastamisele asunud.

Nagu Brix ühele spordireporterile jutustas, olevat esimeseks tõukeks raudkuuli pildumiseks ta oma vend olnud, kes samuti kuulitõukaja, Harman tulnud mõttele oma venda võita. Mõeldud, tehtud. Ja siin lõi ta kuulitõukamise retsept esmakordselt läbi. Lugu sündis järgmiselt: Brix mõelnud eneses: vend tõukab 44 jalga (13,40 mtr.), et teda võita pean ma veidi rohkem tõukama. Ja see õnnestus tal. Nii tekkis tal huvi spordile ja ka ta retsept näis talle omale suurepäralisena. Järgmiseks unistuseks oli juba ülikooli meistritiitel saavutada. „Ma teadsin“ nii jutustab Brix sõpradele, „et selle saavutamiseks pean vähemalt 47 jalga tõukama“. Brix läks ja võitis. Muidugi tänu tema retseptile. Ja seda retsepti kasutas ta järjekindlalt ning ka siis kui ta juba ülikoolivahelistele võistlustele läks. Seal oli juba rohkem tarvis ja „mulle oli selge, et pidin juua 48 jalga (14,70 mtr.) tõukama,

mis ühtlasi mu uueks normiks, ja . . . I did it!“ See: I did it (ma tegin seda) tuli Bixi suust nagu muuseas ja enesest mõistetavalt, et igasugune mõeldav norm on ka saavutatav.

Kui üks sõpradest nüüd küsis, et kus siis ometi piirid sellele retseptile on, jäi Brix isegi mõtlema: „Jah, aga kus siis need piirid on?“ ja lisas kohe juure: „Meie seame omale väimus eesmärgi, püüame selle saavutada ja leiame, et ta ongi saavutatav. Näiteks, ma tahtsin Ameerika esivõistlustel võita. See tähendas vähemalt 50 jalga (15,25 mtr.) tõugata kuid ma tõukasin koguni 51 jalga“. Nii edasi minnes näis sõpradele asi juba veidi koomilisena ja üks neist viskas vahele: „Näiteks, kui ilmarekord oleks 55 jalga ja kui Brix ning ka teised suured tõukaksid ainult 54 jalga. Mis siis oleks?“ „Ma oleksin veidi imestunud!“ tuli tahtmatult lause üle Bixi huulte. — Meie aga poleks kuigi palju imestunud, vaid leiaksime, et sellel suurepärasele retseptil on siiski üks väike konks: asi on olnud siiski rohkem mehest enesest kui retseptist.

Everton tuleb inglise liigameistriks.

Evertoni ja Arsenal vaheline heitlus liigavõistluste võitmiseks näib nüüd kindlalt esimese kasuks lõppenud olevat. Cupi finalisti Arsenal käsi ei käinud viimastel võistlustel kuigi nästi ja peamiselt viikide rohkusega peab ta võidu rivaalile loovutama. Kumbalgi on veel mängida 4 matši, kuid Arsenalil seisavad ees raske- mad vastased (Huddersfield Town, Aston Villa j. t.), nii et väga kahtla-

sena näib talle Evertoni kuuepunktist edu kinni püüda.

Seis liigavõistluste parimate vahel on praegu:

Everton	38	25	3	10	53
Arsenal	38	19	9	10	47
Huddersfield	39	18	10	11	46
Sheffield Utd	39	20	6	13	46
Sheff. Wedn.	39	20	6	13	46
West Bromw.	40	19	6	15	44

Möödunud hooaeg Haapsalus.

Majandusliikudele raskustele, Haapsalule omase loiuale elutempole ja tegevusportlaste vähesusele vaatamata on püütud kõike teha, mida kasutada olevad võimalused ja olud lubanud. Eestkätt tuleb mainida S.-s. Läänela katseid raskejõustikku Haapsalus ellu äratada, milline samm kahjuks siiski astet edasi ei näidanud, kuna instr. Artur Kukke esimeste kursuste 20—30 osavõtjast lõpuks vaid 5—6 järele jäi. Poksi ja maadluse esivõistlustest suudeti siiski oma esitajatega osa võtta, olgugi, et seal nimetamisväärselt ei saavutatud, kui välja jätta praegu Tallinna Poksiklubi all startivate vendade Reino'de kohaletulekut poksi esivõistlusil Läänela värvides.

Ülejäänuid mainimisväärsim oleks suusatamine, kus teeneterikkaim oli kaitseliit. Ka piirivalve ning politsei tegi tõhusat tööd. Rohkem kui varematal aastatel on peetud võistlusi, on tõusnud uusi võimetega mehi ja saavutused näidanud edu.

Esimese võistluse lavastas kaitseliit 10 km. patrullsuusatamise näol, kus esikoha saavutas Haapsalu meeskonna meeskond. Järgneval Läänela 17 km. võistlusel näitas R. Sams aega 1 t. 16 m. 51 sek. Sama mees võitis ka piirivalve 30 km. — 2:16.29 — osutudes seega parimaks meheks Haapsalus. — Ka koolinoorsoo võistlused olid osavõtjatest — arvult 35 — elavad.

Kaitseliidu tänavune suusatuspäev peeti Palivere mägestikus ja esmakordselt murdmaastikul. Võistlus tõi

esile uue mehe A. Uustalu näol, kes suusatab vaid teist aastat. Ta saavutised olid 7 km. III — aeg 34.40 ja 15 km. I — aeg 1:36.37. Hea oli ka Fr. Luther. Noorte klassis võitis 4 km. M. Kristiani — 24.25 ja vana- dele sama maa — J. Lillioja — 34.41. Viimased võistlused pidas politsei. 10 km. näidati tulemusi: A. Nõukas 46.58, A. Karlson 47.40, J. Tamm 64.26. Vanadele J. Keskküla 61.33.

Eelolev suvihooaja võistlustest oleksid suuremaiks Lääne-Saare kergejõustikus ja Haapsalu-Kuresaare-Paldiski linnadevõistlus jalgpallis. Möödunud aastal võitis mõlemad võistlused kõige napimalt Haapsalu.

S.-s. Läänela ümber on koondunud praegu 120 liiget ja juhatusse kuuluvad major F. Tõnso, kapten E. Susi, sekr. V. Hiir, dr. P. Teas, notar T. Akermann, võiml. õp. H. Rosenbergi ja V. Kvarnström.

Tarvastu kiri.

Teie, kes elate Mulgimaa piiridest kaugemal, kas tunnete Tarvastut? Olete temast ennem midagi kuulnud? Ma arvan et siiski, kui ainult meele tuletat.

Muidugi tunnete Martin Kleini, omaaegset Stokholmi olümpiamängude kangelast, kelle nimel püüab praegugi maailmarekord kestvusmaadluses, 11 tundi, 15 min. Selle järele on ta 16 aastat matist eemal, kuid siis tuleb Tallinna ja tekitab sensatsiooni, surudes õlgadele mitmeid

Neegerjooksja Tolon — Ameerika olümpialootusi lühikesmaajooksudes.

meie suurusi. Ja teadke, see atleet on võrsunud Tartust ja elab praegu siin, kasvatades hoolega omale järeltuleraia kangelasi — Kleine.

On veel rida teisi, kes Tarvastu nime kõrgel hoiavad ja isegi kaugemal kui Viljandiski tuttavad. Elmar Lilienthal, mitmekülgsem sportlane, kes Eestit esitas mineval aastal kolmik maavõistlustel, on ka pärit Tarvastust. Samuti ta vend Herman, kes on järjekindel igaastane mitmekordne maakonna meister. Lootustandvam kõigist on Ants Roosson. Mineval aastal näitas ta viljandlastele, kuidas puhtalt kõrgust 1,75, kaugust 6,5 ja kolmikut üle 13 meetri hüpatakse. Poisist on loota palju, sest ta on alles arenemises.

Ka raskejõustikus on tüsedaid ja sitkeid poisse küllalt. Nimetamisväärsim on Kleini õpilane Ungerson, kes kaitseliidu esivõistlustel üsna hästi on esinenud.

Siin leidub lubavaid jõude ja materjali külluses. Kuid kahjuks pole Tarvastust ühtki sp. seltsi, kes koondataks noori ja jagaks õpetusi. Ei leidu siin kätt, kes organiseeriks seda asja. Oli küll ennem olemas kohal. kaitsel. sp. klubi, kuid see ei avalda enam elumärke. Oleks tervitav nähe, kui kustki kaugemalt mõni instruktoritest sõidaks siia seda asja vaatama, sest Tarvastust on leidunud talente ja leidub veelgi. L—n.

Üleriiklikud veeremänguvõistlused Tallinnas.

Eesti Veeremängu Liidu (EVL) asemikkudekogu otsuse põhjal korraldatakse 21. ja 22. mail s. a. Tallinnas üleriiklikud veeremängu võistlused. Võistluste korraldajaks ja läbiviijaks on Tallinna Garnisoni Veeremänguklubi. Võistlused viiakse läbi Tallinna garnisoni „Sõdurite Kodu“ veeremängu teedel.

Üleriiklikest veeremängu võistlustest võivad osa võtta ainult EVL liikmed. Organisatsioonid, kes veel EVL liikmed ei ole, võivad EVL juhatusele liikmeks astumise soovivaalduse sisse anda (aadr.: Tallinn, Estonia teatrimaja).

Võistlused on individuaalsed ja neist võivad osa võtta võistlejad piiramata arvul. Võistlustest osavõtmise maks on veel lahine, umbes 2—3 krooni osavõtja pealt.

Võistlustele on välja pandud kalihinnalised ränd- ja individuaalauhinnad. Väljastpoolt Tallinnat sisse sõitnud võistlejaile võimaldatakse prii korter.

Võistlustele ülesandmised tulevad teatada EVL organisatsioonide kaudu Tallinna Garnisoni Veeremänguklubi sekretäri, leitnant J. Luksile — Kaitseministeerium, Tallinnas.

Vastutav toimetaja: A. Mändvere. Väljaandja: Eesti Spordi Keskkliit, „ESTOTRÜKK“, Tallinn S. Karja 8.

Viimane aeg

„Eesti Spordileht“

soodustustega
tellimiseks!

Kõik, kes tellivad **1. maist** lehe aasta lõpuni s.o. 8 kuuks, maksavad selle eest kohe makstes Kr. 4.— ehk järelmaksuga Kr. 4.25 (Kr. 2.25 kohe ja Kr. 2.— 1. juuliks),

Harilikus korras tellimiseks maksab leht:	
6 kuud	Kr. 3.—
3 " "	" 1.50
1 " "	" —.60

Tellijad saavad maksuta 1) „Kehakultuuri aastaraamatu“ nr. 6 ja 2) aprillis ilmunud numbrid.

Tellimisi vahendavad kõik postiasutused.